

La cresta del gall

El passat Catorze de Juliol, festa nacional clàssica com poques, va desfilar per París la divisió blindada que va prendre part ben activa en la més fulminant victòria militar dels temps moderns. Els seus col·legues americans havien tingut abans una ració ben abundant de desfilades triomfals. Però als soldats francesos no els va acompanyar cap desbordament d'entusiasme. Simbòlicament o real, enguany la majoria dels francesos han seguit l'exemple del gran Georges Brassens que, en *La mauvaise herbe* proclamava ostentament: "Le jour du Quatorze Juillet / je reste dans mon lit douillet", i ells també s'han quedat al llit tovet,... o s'han passat el dia al cafè o a la platja comentant les últimes vagues (una de policies i una altra de jutges: s'ha acabat el respecte a l'estat, *hélas!*), les poques perspectives d'Edith Cresson com a cap de govern, o el darrer projecte d'expulsió d'africans en avions charter. "La France, ça ne marche pas", escriuen els diaris, i una de les paraules que més corren és *malise*, malestar, inquietud i torbaments. El gall té la cresta trista.

I tanmateix, a primera vista, no és fàcil trobar els motius de la sobtada depressió: tenen de tot, i molt, i per tant, ¿de què es queixen? Els francesos sempre han estat orgullosos, estan orgullosos i volen seguir estant orgullosos de: la seua singular posició en la història, la seua preeminència en els afers del món, la seua cultura i el seu art de viure. Tot això, posat al dia, vol dir l'arsenal nuclear propi i un exèrcit disposat a la intervenció allà on calga, una diplomàcia planetària, una veu independent tan alta com qualsevol veu, ser el centre de totes les Europes possibles, l'Airbus i els coets Ariane, la xarxa de TGV, el Minitel en cada casa, l'òpera de La Bastille i el nou museu d'Orsay, per exemple, i més restaurants amb estrella Michelin que tot el planeta sencer. Tenen tot això i moltes coses més que els d'a-

questa banda del Pirineu tenim costum d'envejar copiosament, i amb motiu. Són un país gran, sòlid, respectat, poderós, molt ric, molt culte, i feliç fins on un país pot ser feliç: ¿què més volen?, ¿per què diuen que van ara amb la cresta tan baixa? tenen en abundància infinits museus, palaus, llibres, filòsofs, arbres, aigua, blat, avions, centres comercials, pintors nadius o importats, formatge, de tot. I amb tot això, ¿com poden anar amb la cresta caiguda?

Tot s'explica: volien ser perfectes. Arribar a dalt de tot, en tot, i ser més que ningú: més respectats, més rics i més bons menjadors de formatge que ningú. Sembla, que d'aquestes tres coses fonamentals, només n'han aconseguit la tercera. És molt, però no és prou. Entre altres coses, perquè la major part dels francesos més joves no mengen camembert ni beuen borgonya: mengen hamburgueses i beuen coca-cola. Amb la qual cosa, el respecte exterior i l'auto-estima interior han rebut un colp duríssim. El general De Gaulle va escriure el 1970: "En els costers que França ha de pujar, la meua missió és guiar-la sempre cap a les altures, mentre totes les veus des de baix li criden contínuament que torne a baixar". I els francesos sempre s'han cregut el De Gaulle de cada moment. Després passa que baixar de les altures sovint produeix fluixera de cames, desorientació i vertigen, i una certa tristor.

Baixant per força de les altures, aquest 1991, el francesos han descobert amb estupor algunes novetats. La guerra del Golf ha demostrat (tothom ho sabia, però ells no ho volien saber) que no hi ha més potència militar i diplomàtica d'abast

mundial que els EUA, i que si els francesos volen participar en alguna aventura o navegació, ha de ser a les ordres del gran capità: sols no passen d'enviar una com-

panyia de paracaigudistes al Txad, i encara amb permís de l'autoritat. Aquesta és la primera. Segona: la unificació alemanya significa que ja no existeix l'Alemanya Occidental, de modesta política i discretament alineada amb la potència francesa. Ara torna a existir simplement *l'Allemagne* una i gran, amb la perspectiva de convertir-se ella –i no França– en el centre real d'Europa, CEE o no CEE. Compareu exportacions, compareu el franc i el Deutsche Mark, i està tot dit. La tercera cosa que s'han trobat baixant, és que les valls on han de viure estan plenes d'una gent en la qual no havien pensat quan pujaven. Molts negres, moltíssims àrabs, i una estranya barreja de tribus joves que ocupen cada dia més activament les ciutats: ¿són francesos o no són francesos? Si són francesos, no saben què fer-ne. I si no són francesos, tampoc. En qualsevol cas, si *aquests* han de ser francesos, ¿què significarà ser francès? (Ja està bé que s'ho pregunten: abans, ni se'ls acudia, la inseguretats era cosa dels altres). La quarta cosa, i potser la més insòlita i nova, és que el país està perdent el gust per la política, i està perdent el respecte a l'estat, i això a França és molt greu, no havia passat mai, no és com en altres països que sabem.

En fi, sempre és bo, que els galls abaxen una mica la cresta. Però en aquest cas, la satisfacció moral de l'espectacle no m'estalvia una preocupació. De la poca seguretats i de l'abatiment de l'orgull poden eixir coses molt lletges. Le Pen podria ser només un símptoma. També poden eixir coses molt bones, però no és tan fàcil.

Joan F. Mira